

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 5. 2023
COM(2023) 618 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

**ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2023 a ktorým sa predkladá
stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2023**

{SWD(2023) 618 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2023

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241², ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra prispieva k obnove hospodárstva, sociálnemu zotaveniu a k vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv. Maximálny finančný príspevok pre členský štát v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bol aktualizovaný 30. júna 2022 v súlade s článkom 11 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241.
- (2) Komisia 22. novembra 2022 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2023³, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2023. Európska rada 23. marca 2023 schválila priority uvedeného prieskumu

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

³ COM(2022) 780 final.

sústredené na štyri rozmary konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 22. novembra 2022 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2023, v ktorej Maltu neurčila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia zároveň prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Malty na rok 2023. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 16. mája 2023, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2023, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 13. marca 2023.

- (3) Hoci hospodárstva EÚ vykazujú pozoruhodnú odolnosť, geopolitický kontext má na ne naďalej negatívny vplyv. Keďže EÚ odhodlane stojí po boku Ukrajiny, program hospodárskej a sociálnej politiky EÚ sa zameriava na zmierňovanie negatívneho vplyvu energetických šokov v krátkodobom horizonte, a to tak v prípade zraniteľných domácností, ako aj v prípade spoločností, pričom sa zároveň snaží nepoľavovať v úsilí o dosiahnutie zelenej a digitálnej transformácie, podpore udržateľného a inkluzívneho rastu, zabezpečovaní makroekonomickej stability a zvyšovaní odolnosti v strednodobom horizonte. Zároveň sa intenzívne zameriava aj na zvyšovanie konkurencieschopnosti a produktivity EÚ.
- (4) Komisia 1. februára 2023 vydala oznámenie o *Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody určenom pre vek emisnej neutrálnosti*⁴, ktorý má posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu EÚ a podporiť rýchly prechod ku klimatickej neutralite. Plán je doplnkom k úsiliu prebiehajúcemu v rámci Európskej zelenej dohody a plánu REPowerEU. Jeho cieľom je poskytnúť priaznivejšie prostredie na zvyšovanie výrobnnej kapacity EÚ pre emisne neutrálne technológie a výroby, ktoré sú potrebné na splnenie ambiciózných cieľov EÚ v oblasti klímy, a zároveň zabezpečiť prístup k relevantným kritickým surovinám, a to aj diverzifikáciou získavania zdrojov, riadnym využívaním geologických zdrojov v členských štátoch a maximalizáciou miery recyklácie surovín. Plán spočíva na štyroch pilieroch, ktorými sú predvídateľné a zjednodušené regulačné prostredie, urýchľovanie prístupu k finančným prostriedkom, zlepšovanie zručností a otvorený obchod v záujme vybudovania odolnejších dodávateľských reťazcov. Komisia 16. marca 2023 vydala aj oznámenie s názvom *Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030*⁵, ktorého štruktúra je založená na deviatich vzájomne sa posilňujúcich faktoroch s cieľom dopracovať sa k regulačnému rámcu, ktorý by povzbudzoval rast. V oznámení sa stanovujú politické priority zamerané na aktívne zabezpečovanie štrukturálnych zlepšení, dobre cielených investícií a regulačných opatrení pre dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Ďalej uvedené odporúčania pomáhajú riešiť tieto priority.
- (5) V roku 2023 pokračuje európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík vo svojom vývoji, kopírujúc pri tom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány riešia všetky príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny vydané v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019,

⁴ COM(2023) 62 final.

⁵ COM(2023) 168 final.

2020 a 2022 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

- (6) Cieľom nariadenia o pláne REPowerEU⁶, ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je čo najskôr ukončiť závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Prispeje sa tým k energetickej bezpečnosti a diverzifikácii dodávok energie do EÚ a zároveň sa zvýši miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Nariadenie umožňuje členským štátom pridať do svojich národných plánov obnovy a odolnosti novú kapitolu venovanú REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU. Pomôžu aj posilniť konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu EÚ, ako sa uvádza v Priemyselnom pláne v kontexte Zelenej dohody určenom pre vek emisnej neutrálnosti, a prispieť k plneniu odporúčaní pre jednotlivé krajiny týkajúcich sa energetiky, ktoré boli pre členské štáty vydané v roku 2022 a prípadne v roku 2023. Nariadením o pláne REPowerEU sa zavádza nová kategória nenávratnej finančnej podpory, ktorú majú členské štáty k dispozícii na financovanie nových reforiem a investícií súvisiacich s energetikou v rámci svojich plánov obnovy a odolnosti.
- (7) Komisia 8. marca 2023 prijala oznámenie, ktoré obsahuje usmernenia v oblasti fiškálnej politiky na rok 2024. Jeho cieľom je podporiť členské štáty pri vypracúvaní programov stability, resp. konvergenčných programov, a tým posilniť koordináciu politík⁷. Komisia pripomenula, že všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu sa koncom roka 2023 deaktivuje. Vyzvala na prijatie fiškálnych politík v rokoch 2023 – 2024, ktoré zabezpečia strednodobú udržateľnosť dlhovej služby a zároveň udržateľným spôsobom zvýšia potenciálny rast. Členské štáty boli vyzvané, aby vo svojich programoch stability a konvergenčných programoch na rok 2023 stanovili, ako vo svojich fiškálnych plánoch zabezpečia dodržiavanie referenčnej hodnoty pre deficit na úrovni 3 % HDP, ako aj realistické a nepretržité znižovanie dlhu, resp. jeho udržanie na obozretnej úrovni v strednodobom horizonte. Komisia vyzvala členské štáty, aby postupne zrušili vnútroštátne fiškálne opatrenia zavedené na ochranu domácností a podnikov pred energetickým cenovým šokom, pričom začnú najmenej cielenými opatreniami. Zároveň uviedla, že ak by v dôsledku obnovených tlakov na ceny energie bolo potrebné predĺžiť podporné opatrenia, členské štáty by takéto opatrenia mali zacieliť na zraniteľné domácnosti a podniky oveľa lepšie než v minulosti. Komisia navrhla, aby fiškálne odporúčania boli kvantifikované a diferencované a aby boli formulované na základe čistých primárnych výdavkov, ako to navrhuje vo svojom oznámení o usmerneniach pre reformu rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ⁸. Odporučila, aby všetky členské štáty pokračovali v ochrane investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečili účinné využívanie finančných prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, a to najmä v prospech cieľov zelenej a digitálnej transformácie a odolnosti. Komisia uviedla, že navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1).

⁷ COM(2023) 141 final.

⁸ COM(2022) 583 final.

nadmernom deficite, a to na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023 v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami.

- (8) Komisia 26. apríla 2023 predložila legislatívne návrhy na zavedenie komplexnej reformy pravidiel EÚ týkajúcich sa správy hospodárskych záležitostí. Hlavným cieľom návrhov je posilniť udržateľnosť verejného dlhu a podporiť udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých členských štátoch prostredníctvom reforiem a investícií. Ich účelom je poskytnúť členským štátom väčšiu kontrolu nad tým, ako koncipujú svoje strednodobé plány, pričom zavádzajú prísnejší režim presadzovania pravidiel s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty plnili záväzky, ktoré prijali vo svojich strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch. Cieľom je dokončiť túto legislatívnu prácu v roku 2023.
- (9) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Malta predložila Komisii 13. júla 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 5. októbra 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Malty⁹. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Malta uspokojivo splnila príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.
- (10) Malta predložila 25. apríla 2023 svoj národný program reforiem na rok 2023 a 3. mája 2023 svoj program stability na rok 2023 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1466/97. Obidva programy sa s cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi posudzovali spoločne. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2023 zohľadňujú aj polročné správy Malty o pokroku dosiahnutom pri plnení jej plánu obnovy a odolnosti.
- (11) Komisia 24. mája 2023 uverejnila správu o Malte na rok 2023¹⁰. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Malta dosiahla pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2022, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Malty. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Malty pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.
- (12) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat¹¹, sa deficit verejných financií Malty znížil zo 7,8 % HDP v roku 2021 na 5,8 % HDP v roku 2022, zatiaľ čo verejný dlh klesol z 55,1 % HDP na konci roku 2021 na 53,4 % HDP na konci roku 2022. Komisia 24. mája 2023 uverejnila správu podľa článku 126 ods. 3 ZFEÚ¹². V správe sa rozoberala rozpočtová situácia Malty, keďže jej deficit verejných financií v roku 2022

⁹ Vykonávacie rozhodnutie Rady z 5. októbra 2021 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Malty (ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

¹⁰ SWD(2023) 618 final.

¹¹ Eurostat – Euro ukazovatele 47/2023, 21. 4. 2023.

¹² COM(2023) 631 final, 24. 5. 2023.

presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané. V súlade s oznámením z 8. marca 2023¹³ Komisia nenavrhol začatie nových postupov pri nadmernom deficite na jar 2023. Komisia namiesto toho uviedla, že navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023. Malta by to mala zohľadniť pri plnení svojho rozpočtu na rok 2023 a pri vypracúvaní návrhu rozpočtového plánu na rok 2024.

- (13) Saldo verejných financií ovplyvnili opatrenia fiškálnej politiky prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. V roku 2022 takéto opatrenia znižujúce príjmy zahŕňali zníženie nepriamych daní zo spotreby energie, zatiaľ čo takéto opatrenia zvyšujúce výdavky zahŕňali dotácie na výrobu energie s cieľom kompenzovať zvýšenie cien dovážanej elektrickej energie a emisií uhlíka. Komisia odhaduje, že čisté rozpočtové náklady na tieto opatrenia v roku 2022 predstavovali 2,5 % HDP. Saldo verejných financií bolo ovplyvnené aj rozpočtovými nákladmi na dočasnú ochranu vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré sa v roku 2022 odhadujú na 0,1 % HDP. Odhadované náklady na dočasné núdzové opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 zároveň klesli z 3,2 % HDP v roku 2021 na 0,8 % HDP v roku 2022.
- (14) Rada 18. júna 2021 odporučila, aby Malta¹⁴ v roku 2022 zachovala podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a aby zachovala investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
- (15) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky¹⁵ v roku 2022 vo všeobecnosti neutrálne, a to na úrovni -0,2 % HDP, ako to odporúčala Rada. V súlade s odporúčaním Rady Malta naďalej podporovala obnovu investíciami, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2022 výšku 0,9 % HDP (1,1 % HDP v roku 2021). Zníženie výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2022 bolo spôsobené nižším čerpaním iných fondov EÚ. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,2 percentuálneho bodu¹⁶. Malta teda nezachovala investície financované z vnútroštátnych zdrojov, čo nebolo v súlade s odporúčaním Rady. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez nových príjmových opatrení) zároveň predstavoval expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,9 percentuálneho bodu. Tento významný expanzívny príspevok zahŕňal dodatočný vplyv opatrení fiškálnej politiky na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie (dodatočné čisté rozpočtové náklady vo výške 1,9 % HDP), ako aj náklady na poskytnutie

¹³ COM(2023) 141 final, 8. 3. 2023.

¹⁴ Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2021 (Ú. v. EÚ C 304, 29.7.2021, s. 83).

¹⁵ Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako zmena primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení) okrem dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou COVID-19, ale vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v porovnaní so strednodobým potenciálnym rastom. Podrobnejšie informácie sú uvedené v rámčeku 1 v tabuľkách týkajúcich sa fiškálnej štatistiky.

¹⁶ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov predstavovali reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP.

dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,1 % HDP). Malta teda dostatočne kontrolovala rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (16) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy uvedené v programe stability, je na rok 2023 a na nasledujúce obdobie realistický. Vláda predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2023 zvýši o 4,1 % a v roku 2024 o 4,5 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá nižší rast reálneho HDP na úrovni 3,9 % v roku 2023 a 4,1 % v roku 2024, najmä v dôsledku nižšieho príspevku čistého vývozu k rastu.
- (17) Vláda vo svojom programe stability na rok 2023 očakáva, že pomer deficitu verejných financií sa v roku 2023 zníži na 5,0 % HDP. V poklese v roku 2023 sa odzrkadľuje najmä zvýšenie iných príjmov vrátane výnosov zo systémov udeľovania občianstva a povolení na pobyt investorom v krajine, zatiaľ čo zníženie dotácií vrátane očakávaného postupného ukončenia nákladov na reštrukturalizáciu národnej leteckej spoločnosti je čiastočne kompenzované zvýšením medzispotreby a tvorby hrubého fixného kapitálu. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa zvýši z 53,4 % na konci roku 2022 na 54,5 % na konci roku 2023. V prognóze Komisie z jari 2023 sa na rok 2023 predpokladá deficit verejných financií na úrovni 5,1 % HDP. To je v súlade s deficitom, ktorý sa predpokladá v programe stability. V prognóze Komisie z jari 2023 sa počíta s podobným pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 54,8 % na konci roku 2023.
- (18) Saldo verejných financií v roku 2023 budú podľa očakávaní naďalej ovplyvňovať fiškálne opatrenia prijaté na zmiernenie hospodárskeho a sociálneho vplyvu zvyšovania cien energie. Patria medzi ne opatrenia z roku 2022, ktorých platnosť bola predĺžená, najmä zníženie nepriamych daní zo spotreby energie a dotácie na výrobu energie s cieľom kompenzovať zvýšenie cien dovážanej elektrickej energie a emisií uhlíka. V prognóze Komisie z jari 2023 sa v roku 2023 predpokladajú čisté rozpočtové náklady na podporné opatrenia na úrovni 1,7 % HDP¹⁷. Zdá sa, že opatrenia v roku 2023 nie sú zamerané na najzraniteľnejšie domácnosti alebo podniky, pričom plne nevysielajú cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti. V dôsledku toho sa v prognóze Komisie z jari 2023 výška cielených podporných opatrení, ktorú možno zohľadniť pri posudzovaní dodržiavania odporúčania na rok 2023, odhaduje na 0,1 % HDP v roku 2023 (v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2022). Napokon sa očakáva, že na saldo verejných financií v roku 2023 bude mať priaznivý vplyv postupné rušenie dočasných núdzových opatrení súvisiacich s ochorením COVID-19 vo výške 0,8 % HDP.
- (19) Rada 12. júla 2022 odporučila Malte¹⁸, aby prijala opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby bol v roku 2023 rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky¹⁹, pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí, ktorí utekajú z Ukrajiny.

¹⁷ Tento údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na uvedené opatrenia, a to vrátane bežných príjmov a výdavkov, ako aj prípadných opatrení v oblasti kapitálových výdavkov.

¹⁸ Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 146).

¹⁹ Na základe prognózy Komisie z jari 2023 sa strednodobý (desaťročný priemerný) rast potenciálneho HDP Malty, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 9,5 %.

Malta by mala byť pripravená prispôbiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporúčané, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

- (20) V prognóze Komisie z jari 2023 sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky budú v roku 2023 v kontexte vysokej inflácie reštriktívne (+0,4 % HDP), pričom v roku 2022 boli zámery fiškálnej politiky vo všeobecnosti neutrálne (–0,2 % HDP). Očakáva sa, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bude v roku 2023 predstavovať reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,8 % HDP. Možno teda konštatovať, že predpokladaný rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov je v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ v roku 2023 predstavujú 1,6 % HDP, zatiaľ čo investície financované z vnútroštátnych zdrojov predstavujú reštriktívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,3 percentuálneho bodu²⁰. Malta teda plánuje financovať dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, pričom sa však nepredpokladá, že zachová investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Krajina plánuje financovať verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a do energetickej bezpečnosti, najmä do obnovy súkromných a verejných budov vrátane nemocníc a škôl, elektrifikácie odvetvia dopravy a projektov súvisiacich s digitalizáciou verejnej správy a súkromného sektora, ktoré sú čiastočne financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a z iných fondov EÚ.
- (21) Podľa programu stability sa očakáva, že deficit verejných financií v roku 2024 klesne na úroveň 4,3 % HDP. V poklese v roku 2024 sa odzrkadľuje najmä zníženie dotácií vrátane postupného ukončenia systémov predčasného odchodu do dôchodku v národnej leteckej spoločnosti a obmedzený rast mzdových nákladov a výdavkov na medzispotrebu, ktoré sú čiastočne kompenzované zvýšením úrokových výdavkov. V programe sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa koncom roka 2024 zvýši na 55,7 %. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2023 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2024 na úrovni 4,5 % HDP. To je v súlade s deficitom, ktorý sa predpokladá v programe. V prognóze Komisie z jari 2023 sa počíta s podobným pomerom dlhu verejnej správy k HDP, a to 56,1 % na konci roku 2024.
- (22) V programe stability sa predpokladá postupné ukončenie niektorých podporných opatrení v oblasti energetiky v roku 2024. Komisia v súčasnosti odhaduje, že čisté náklady na podporné opatrenia v oblasti energetiky budú predstavovať 1,5 % HDP. Vychádza sa pritom z predpokladu, že ceny energie nezačnú opäť rásť. Zdá sa, že väčšina podporných opatrení v oblasti energetiky, ktoré majú podľa súčasných plánov zostať v platnosti aj v roku 2024, nie je zameraná na zraniteľné domácnosti alebo podniky. Tieto opatrenia plne nevysielajú cenový signál na zníženie dopytu po energii a zvýšenie energetickej efektívnosti.

²⁰

Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok vo výške 0,0 percentuálneho bodu HDP.

- (23) V nariadení Rady (ES) č. 1466/97 sa požaduje ročné zlepšenie štrukturálneho rozpočtového salda smerom k strednodobému cieľu o referenčnú hodnotu na úrovni 0,5 % HDP²¹. Vzhľadom na aspekty fiškálnej udržateľnosti²² a potrebu znížiť deficit pod referenčnú hodnotu 3 % HDP by bolo vhodné, aby sa v roku 2024 štrukturálne saldo zlepšilo aspoň o 0,5 % HDP. V záujme zabezpečenia takéhoto zlepšenia by rast čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 nemal presiahnuť 5,9 %, ako sa uvádza v tomto odporúčaní.

Zároveň by sa mali postupne zrušiť zostávajúce podporné opatrenia v oblasti energetiky (ktoré Komisia v súčasnosti odhaduje na 1,7 % HDP v roku 2023), a to v závislosti od vývoja na trhu s energiou a počnúc najmenej cieľenými opatreniami, a súvisiace úspory by sa mali použiť na zníženie deficitu verejných financií. Na základe odhadov Komisie by to viedlo k rastu čistých primárnych výdavkov, ktorý by bol nižší, než sa odporúča na rok 2024.

- (24) V prognóze Komisie z jari 2023 sa očakáva, že za predpokladu nezmenených politík budú čisté primárne výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 rásť na úrovni 3,3 %, čo je pod odporúčanou mierou rastu. Úprava predpokladaná v prognóze Komisie je nižšia ako úspory vyplývajúce z úplného ukončenia podporných opatrení v oblasti energetiky, čo je vo veľkej miere spôsobené tým, že väčšina takýchto opatrení zostáva v platnosti.
- (25) Podľa programu sa očakáva, že verejné investície sa znížia z 3,8 % HDP v roku 2023 na 3,1 % HDP v roku 2024. Nižšie investície odzrkadľujú nižšie investície financované z vnútroštátnych zdrojov a investície financované z iných prostriedkov EÚ, ako je Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. V programe sú uvedené reformy a investície, od ktorých sa očakáva, že prispejú k fiškálnej udržateľnosti a k udržateľnému a inkluzívnemu rastu. Patria medzi ne investície s vysokou pridanou hodnotou a štrukturálne reformy smerujúce k zelenej, digitálnej a energetickej transformácii vrátane reforiem v oblasti zdravia a správy vecí verejných, ktoré sú takisto súčasťou plánu obnovy a odolnosti.
- (26) V programe stability je načrtnuté strednodobé fiškálne smerovanie do roku 2026. Podľa programu sa očakáva, že deficit verejných financií klesne na úroveň 3,6 % HDP v roku 2025, pričom do roku 2026 má klesnúť na 2,9 % HDP. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií nepresiahne v roku 2026 úroveň 3 % HDP. Podľa programu sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa zvýši z 55,7 % na konci roku 2024 na 56,1 % do konca roku 2026.
- (27) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Malty výrazne pokročilo. Malta predložila jednu žiadosť o platbu, čo zodpovedá 19 míľnikom a cieľom v pláne, a výsledkom bolo vyplatenie prostriedkov v celkovej hodnote 52,3 milióna EUR (v grantoch)

²¹ Pozri článok 5 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97, v ktorom sa takisto vyžaduje úprava vo výške viac ako 0,5 % HDP pre členské štáty s verejným dlhom presahujúcim 60 % HDP alebo s výraznejšími rizikami v oblasti udržateľnosti dlhovej služby.

²² Komisia odhadla, že na dosiahnutie realistického zníženia dlhu alebo udržanie verejného dlhu na obozretnej úrovni v strednodobom horizonte bude Malta potrebovať priemerný ročný nárast štrukturálneho primárneho salda vo vyjadrení ako podiel na HDP vo výške 0,3 percentuálneho bodu. Tento odhad bol založený na prognóze Komisie z jesene 2022. Východiskovým bodom pre tento odhad bol predpokladaný deficit verejných financií a verejný dlh na rok 2024.

8. marca 2023. Malta 26. apríla 2023 predložila zmenu svojho plánu spolu s kapitolou o REPowerEU. Očakáva sa, že novonavrhnutá kapitola o REPowerEU bude riešiť výzvy súvisiace s dodávkami energie a energetickou bezpečnosťou a urýchli prechod na obnoviteľné zdroje energie. Malta okrem toho navrhuje určité úpravy pôvodného plánu vzhľadom na zníženie celkových pridelených prostriedkov a prispôbenie sa objektívnym okolnostiam. Tieto zmeny v súčasnosti posudzuje Komisia a po ich prijatí budú predložené na schválenie Radou. Rýchle začlenenie novej kapitoly o REPowerEU do plánu obnovy a odolnosti umožní financovať dodatočné reformy a investície na podporu strategických cieľov Malty v oblasti energetiky a zelenej transformácie. Pre úspešné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti, ako aj iných hospodárskych politík a politík zamestnanosti, ktoré presahujú rámec plánu, je naďalej dôležité systematické a účinné zapájanie miestnych a regionálnych orgánov, sociálnych partnerov a iných príslušných zainteresovaných strán, čím sa má zabezpečiť všeobecná zodpovednosť za celkový program v danej oblasti politiky.

- (28) Komisia v roku 2022 schválila všetky programové dokumenty Malty v oblasti politiky súdržnosti. Kľúčom k dosiahnutiu zelenej a digitálnej transformácie, zvýšeniu hospodárskej a sociálnej odolnosti a dosiahnutiu vyváženého územného rozvoja na Malte je pokračovanie v urýchlennom vykonávaní programov politiky súdržnosti pri súčasnom zachovaní synergií a komplementárnosti s plánom obnovy a odolnosti vrátane kapitoly o REPowerEU.
- (29) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktorými sa zaoberá plán obnovy a odolnosti, Malta čelí viacerým ďalším výzvam súvisiacim s prvkami daňového systému, ktoré uľahčujú agresívne daňové plánovanie, energetickou politikou a zelenou transformáciou.
- (30) Pre zvýšenie efektívnosti a spravodlivosti daňových systémov má naďalej kľúčový význam boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu. Vzhľadom na účinky presahovania stratégií agresívneho daňového plánovania medzi členskými štátmi sú mimoriadne dôležité koordinované opatrenia na doplnenie právnych predpisov EÚ prostredníctvom vnútroštátnych politík všetkých členských štátov. Malta podnikla kroky na riešenie praktík agresívneho daňového plánovania tým, že implementovala predtým dohodnuté medzinárodné a európske iniciatívy. Malta sa okrem toho zaväzuje riešiť túto otázku vo svojom pláne obnovy a odolnosti. Závazky zaviesť pravidlá transferového oceňovania a zadať vypracovanie nezávislej štúdie o odchádzajúcich a prichádzajúcich platbách (t. j. medzi rezidentmi EÚ a rezidentmi tretích krajín), po ktorej budú nasledovať právne predpisy vypracované v súlade so zisteniami štúdie, predstavujú krok správnym smerom. Kým však Malta nebude uplatňovať zrážkové dane z úrokov, dividend a licenčných poplatkov vyplácaných spoločnosťami so sídlom na Malte do jurisdikcií s nulovým a nízkym zdanením (myslí sa tým akákoľvek jurisdikcia so zákonnou sadzbou dane z príjmov právnických osôb nižšou ako 9 %, čo je najnižšia zákonná sadzba dane z príjmov právnických osôb v EÚ) alebo rovnocenné obranné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby spoločnosti nemohli presúvať svoje nezdanené zisky do tretích krajín, riziko dvojitého nezdanenia týchto ziskov zostáva vysoké. Okrem toho zaobchádzanie s rezidentnými spoločnosťami s daňovým sídlom v inej krajine naďalej predstavuje v prípade spoločností, ako aj jednotlivcov riziko dvojitého nezdanenia. Táto otázka sa bude riešiť len čiastočne dodržiavaním smernice EÚ o minimálnej dani, ktorá sa bude uplatňovať iba na veľké spoločnosti po tom, ako ju Malta zavedie.
- (31) Fosílna palivá naďalej zohrávajú významnú úlohu v maltskom hospodárstve, ktoré je vysoko závislé od dovozu energie a vystavené vývoju globálnych cien, hoci krajina

priamo nedováža ropu alebo plyn z Ruska. V roku 2021 predstavovali fosílné palivá väčšinu výroby elektrickej energie na Malte, zatiaľ čo obnoviteľné zdroje energie predstavovali len 11,9 %. Malta má značný potenciál slnečnej a veternej energie na mori, ktorý sa nevyužíva. Závazok vlády zaviesť v budúcnosti technológie výroby energie z obnoviteľných zdrojov na mori a oznámiť svoj nezáväzný podiel na cieľoch EÚ v oblasti obnoviteľných zdrojov energie na mori je pozitívnym posunom v politike, no ešte sa musia identifikovať konkrétne projekty. Kapacita a flexibilita elektrizačnej sústavy je prekážkou integrácie obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovania efektívnosti, spoľahlivosti a bezpečnosti dodávok energie. To si vyžaduje investície do modernizácie sústavy, a to aj z maltského grantového rozpočtu REPowerEU. Malta zlepšuje bezpečnosť dodávok energie budovaním druhého elektrického prepojovacieho vedenia s Talianskom.

- (32) Príspevok Malty k cieľom EÚ v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 je nízky a spotreba energie v obytných budovách sa stále zvyšuje. Malta by mohla rozšíriť opatrenia v oblasti energetickej efektívnosti a znížiť dopyt po energii podporou inštalácie solárnych panelov vo všetkých nových budovách; zavádzaním vhodných zariadení na slnečnú energiu vo všetkých nových verejných a nebytových budovách s úžitkovou podlahovou plochou nad 250 m²; riešením právnych prekážok a poskytovaním ďalších hospodárskych stimulov vlastníkom domov. Využívanie digitálnych technológií, ako sú aplikácie na monitorovanie a reguláciu spotreby energie, by mohlo pomôcť zvýšiť energetickú efektívnosť. Účinné vykonávanie nového vnútroštátneho regulačného rámca pre stavebný priemysel by zvýšilo kvalitu budov (vrátane energetickej účinnosti) a bezpečnosť stavebného procesu. Spotreba zemného plynu na Malte sa v období od augusta 2022 do marca 2023 zvýšila o 12,7 % v porovnaní s priemernou spotrebou plynu za rovnaké obdobie v predchádzajúcich piatich rokoch, čo je v protiklade k cieľu zníženia o 15 %. Malta sa napriek udelenej výnimke nabáda, aby zintenzívnila úsilie o dočasné zníženie dopytu po plyne až do 31. marca 2024²³.
- (33) Okrem toho vzhľadom na trvalú závislosť od súkromných automobilov naďalej rastú emisie z cestnej dopravy, ktoré sú na Malte najväčším zdrojom emisií skleníkových plynov, na ktoré sa nevzťahuje systém ETS. Podiel vozidiel s nulovými emisiami je oveľa nižší ako priemer EÚ a rastie veľmi pomaly. Zníženie emisií a dopravného preťaženia by si vyžadovalo, aby Malta zlepšila verejnú dopravu (časová presnosť, skrátenie času prepravy), zaviedla inteligentné dopravné systémy (v záujme zlepšenia dopravných tokov, bezpečnosti a presadzovania pravidiel cestnej premávky) a investovala do infraštruktúry „bezmotorovej mobility“ ako bezpečnej alternatívy k používaniu osobných automobilov (napríklad bezpečné, oddelené a prepojené chodníky a cyklistické trasy/trasy pre elektrické kolobežky).
- (34) Nedostatok pracovnej sily a požadovaných zručností v odvetviach a povolaniach, ktoré sú kľúčové pre zelenú transformáciu, vrátane výroby, zavádzania a údržby emisne neutrálnych technológií, vytvára prekážky pri prechode na emisne neutrálne hospodárstvo. Kľúčom k zníženiu nedostatku požadovaných zručností a podpore začleňovania a prerozdelenia pracovnej sily sú kvalitné systémy vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré reagujú na meniace sa potreby trhu práce, a ciele opatrenia na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu. S cieľom uvoľniť nevyužitú ponuku pracovnej sily musia byť tieto opatrenia dostupné najmä pre jednotlivcov

²³

Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369.

a v tých odvetviach a regiónoch, ktoré sú najviac ovplyvnené zelenou transformáciou. V roku 2022 bol na Malte zaznamenaný nedostatok pracovníkov v šiestich povolaniach, ktoré si vyžadujú osobitné zručnosti alebo znalosti pre zelenú transformáciu, vrátane pracovníkov vo výrobe a stavebných pracovníkov.

- (35) Rada na základe posúdenia Komisie preskúmala program stability na rok 2023 a jej stanovisko²⁴ je zohľadnené v odporúčaní 1, ktoré je uvedené ďalej.
- (36) Vzhľadom na úzke prepojenie medzi hospodárstvami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti, s cieľom i) zachovať v roku 2023 udržateľnosť dlhovej služby a zdržať sa širokej podpory celkového dopytu, lepšie zacieliť fiškálne opatrenia prijaté s cieľom zmierniť vplyv vysokých cien energie a zvážiť primerané spôsoby postupného ukončovania podpory, keď tlaky na ceny energie poľavia; ii) udržať vysokú mieru verejných investícií a podporovať súkromné investície v snahe napomôcť zelenej a digitálnej transformácii; iii) podporovať taký vývoj v oblasti miezd, ktorý by zmiernil stratu kúpnej sily a zároveň obmedzil druhotné účinky na infláciu, ďalej zlepšiť aktívne politiky trhu práce a riešiť nedostatok požadovaných zručností; iv) zlepšiť podnikateľské prostredie a zabezpečiť, aby energetická podpora pre podniky bola nákladovo efektívna, dočasná, cieleňá na životaschopné podniky a aby sa v dôsledku nej nevytrácala motivácia realizovať zelenú transformáciu, a v) zachovať makrofinančnú stabilitu a monitorovať riziká pri súčasnom ďalšom úsilí o dobudovanie bankovej únie. V prípade Malty odporúčania 1, 2, 3 a 4 prispievajú k vykonávaniu prvého, druhého, tretieho a štvrtého odporúčania pre eurozónu,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Malta v rokoch 2023 a 2024 prijala opatrenia s cieľom:

1. zrušiť platné podporné opatrenia v oblasti energetiky do konca roka 2023 a použiť súvisiace úspory na zníženie deficitu verejných financií; ak by si obnovené zvyšovanie cien energie vyžadovalo podporné opatrenia, zabezpečiť, aby boli zamerané na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, fiškálne dostupné a aby sa zachovali stimuly na úsporu energie;

zabezpečiť obozretnú fiškálnu politiku, najmä obmedzením nominálneho zvýšenia čistých primárnych výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 najviac na 5,9 %;

zachovať verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečiť účinné čerpanie grantov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu;

v období po roku 2024 pokračovať v realizácii strednodobej fiškálnej stratégie postupnej a udržateľnej konsolidácie v kombinácii s investíciami a reformami vedúcimi k vyššiemu udržateľnému rastu s cieľom dosiahnuť obozretnú strednodobú fiškálnu pozíciu;
2. pokračovať v stabilnom vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti a urýchlene sfinalizovať dodatok vrátane kapitoly o REPowerEU s cieľom čo najrýchlejšie začať s jej vykonávaním; pokračovať v rýchlom vykonávaní programov politiky súdržnosti pri súčasnom zachovaní komplementárnosti a synergii s plánom obnovy a odolnosti;

²⁴

Podľa článku 5 ods. 2 a článku 9 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

3. účinne riešiť prvky daňového systému, ktoré môžu jednotlivcom a nadnárodným spoločnostiam uľahčiť agresívne daňové plánovanie, a to aj zabezpečením dostatočného zdaňovania odchádzajúcich platieb úrokov, licenčných poplatkov a dividend, a zmeniť pravidlá pre spoločnosti s daňovým sídlom v inej krajine;
4. znížiť závislosť od fosílnych palív urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie vrátane veternej a slnečnej energie na mori a modernizovať a rozšíriť kapacitu elektrizačnej sústavy vrátane prenosu, distribúcie a uskladňovania v batériách; znížiť dopyt po energii prostredníctvom vyššej energetickej efektívnosti, najmä v obytných budovách; znížiť emisie z cestnej dopravy riešením dopravného preťaženia, a to zlepšením kvality služieb vo verejnej doprave, inteligentnými dopravnými systémami a investovaním do infraštruktúry bezmotorovej mobility; zintenzívniť politické úsilie zamerané na poskytovanie a nadobúdanie zručností potrebných na zelenú transformáciu.

V Bruseli

*Za Radu
predseda/predsedička*